



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Danou Černovskou ve věci

žalobkyně: a) N. Y., narozená dne -
b) Y. I., narozená dne -
zastoupená zákonnou zástupkyní žalobkyní a)
obě t. č. na adrese -

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ze dne 20. 4. 2018, č. j.: OAM-50/ZA-ZA11-ZA18-2017

takto:

- I. Žaloba proti rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ČR, Odboru azylové a migrační politiky ze dne 20. 4. 2018, č. j.: OAM-50/ZA-ZA11-ZA18-2017, se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou včas u Městského soudu v Praze se žalobkyně domáhaly zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 4. 2018, č. j.: OAM-50/ZA-ZA11-ZA18-2017, kterým jim nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

2. Žalobkyně v žalobě namítaly, že do ČR přicestovaly za syny, kteří dlouhodobě žijí v ČR. Žalobkyně a) je od roku 2009 vdova, má špatný zdravotní stav, konkrétně tumor prsu. Žalobkyním by měl být udělen humanitární azyl, žalobkyni b) náleží mezinárodní ochrana vzhledem k rodinným vazbám. Žalovaný se nedostatečně zabýval humanitárními okolnostmi případu. Manžel a další blízká osoba žalobkyně a) již na rakovinu zemřeli. Žalobkyně a) je ve velkém psychickém tlaku, který může mít za následek recidivu onemocnění; žalovaný situaci bagatelizuje. Vycestováním žalobkyň by došlo k nepřiměřenému zásahu do jejich soukromého a rodinného života ve smyslu ustanovení čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), neboť na úspěšnost léčby má vliv psychický stav žalobkyně a) a žalobkyně b) je na své matce (žalobkyni a) závislá. Žalobkyně b) byla v jednom roce svého věku napadena psem a chybí jí část lebeční kosti, v budoucnu bude muset podstoupit operaci; závažnost matčina onemocnění si uvědomuje. Nebyla dostatečně zhodnocena možnost žalobkyně a) pečovat o dceru, která druhým rokem navštěvuje českou základní školu, jazykový a sociální přechod do země původu by pro ni byl náročný a zdraví ohrožující. Nucené vycestování žalobkyň by bylo v rozporu s Úmluvou a Úmluvou o právech dítěte. Humanitární důvody nejsou posouzeny dostatečně s ohledem na zdravotní stav, životní situaci a rodinné vazby na území; v odůvodnění je obecně porovnávána lékařská péče a její dostupnost v zemi původu, absentuje ale posouzení léčby v ČR a Arménii vycházející z konkrétní žalobkyniny diagnózy.
3. Na základě výše uvedeného žalobkyně navrhly napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc žalovanému k dalšímu řízení.
4. Žalovaný se k žalobě vyjádřil, když po rekapitulaci dosavadního průběhu řízení a žalobních námitek vyslovil s žalobou nesouhlas. Možnost udělení humanitárního azylu byla pečlivě prozkoumána, zdravotní stav žalobkyně a) je dobrý, nenachází se v ohrožení života a může se vrátit do vlasti. Léčba karcinomu prsu i potřebné léky jsou v Arménii dostupné, a to i v místech, kde mají žalobkyně zázemí. V poliklinikách jsou zaměstnáni příslušní lékaři specialisté. Lék, který žalobkyně bere, je v Arménii dostupný a pacientům je poskytován bezplatně. U žalobkyní není dán důvod hodný zvláštního zřetele. Vycestováním žalobkyň nedojde ani k porušení mezinárodního závazku ČR, možnosti léčby jsou v Arménii dostatečné a ani čl. 8 Úmluvy nebude dotčen. Žalobu navrhl žalovaný zamítnout.
5. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadená rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SŘS“).
6. Soud ve věci rozhodl bez jednání, protože s tímto postupem vyslovili souhlas účastníci ve smyslu ustanovení § 51 odst. 1 SŘS.
7. Ze správního spisu bylo zjištěno, že žalobkyně, občanky Arménie hlásící se k arménské národnosti, podaly dne 26. 1. 2017 žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Žalobkyně a) uvedla, že ona i dcera jsou náboženským vyznáním křesťanky (členky pravoslavné církve), nikdy nebyly členkami žádné politické strany ani organizace; žalobkyně a) je od 24. 12. 2009 vdova, má dceru (žalobkyni b) a dva zletilé syny žijící v P. Žalobkyně ve vlasti naposledy bydlely v J. a o mezinárodní ochranu dosud nežádaly. Žalobkyně b) je zdravá, žalobkyně a) má nádor v prsu a zvětšenou lymfatickou uzlinu, obě bude třeba operovat, jiné zdravotní potíže nemá. O mezinárodní ochranu žádají, neboť je u nich zdravotnictví

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

na špatné úrovni, manžel kvůli tomu zemřel, mají špatné léky. Operace i léky budou drahé. Léčebný proces má trvat celý rok. Žádá o mezinárodní ochranu kvůli svému zdravotnímu stavu a penězům. Zdravotnictví je v ČR prý na dobré úrovni, centrum, v němž byla, je velmi dobré, proto se zde rozhodla léčit. Jiné důvody žádosti nemá. Žalobkyně b) sama potíže nemá, ale nemůže s nikým jiným být.

8. Během pohovoru vedeného dne 26. 1. 2017 žalobkyně a) dále uvedla, že má ve vlasti matku, dva bratry, tetu a strýce. Vystudovala VŠ a má titul inženýrky architektury. Onemocnění zjistila na konci listopadu 2016, v Arménii se špatně léčí, proto chtěla jet do ČR. Na zdravotní péči arménský stát nepřispívá, vše musí hradit občané. Pokud by byla schopna financovat léčbu vlastními rodinnými prostředky, o mezinárodní ochranu by nežádala. Pokud by vše dobře dopadlo, chtěla by jet po léčbě do vlasti, dcera půjde do školy, kdyby se jí tu líbilo, chtěly by zde zůstat. V návratu do vlasti jí brání jen zdraví.
9. Během pohovoru vedeného dne 25. 8. 2017 žalobkyně a) dále uvedla, že prodělala operaci a šestiměsíční chemoterapii, po ní se cítila špatně, ale již se to zlepšilo, stále jí chybí imunita. Bude ještě ozařována a musí brát lék. Pravidelně navštěvuje zdravotnické zařízení, cítí se slabá, ale prý se tolepší. Po léčbě bude muset ještě pět let brát hormonální tablety. V Arménii by léčba nebyla dostupná. Po léčbě bude absolvovat též pravidelné testy. Malé dceři pomáhá se studiem. Dcera se zdravotně cítí víceméně v pořádku, ale když jí byl jeden rok, kousl ji do hlavy pes, chybí jí kus lebeční kosti; v ČR absolvovala vyšetření, prý je na tom víceméně dobře, v budoucnu bude možná muset na operaci, omezení kvůli tomu nemá.
10. Dne 18. 4. 2018 se žalobkyně a) nedostavila k seznámení se s podklady rozhodnutí, ač byla řádně předvolána.
11. Dále soud přistoupil k vlastnímu posouzení žalobních námitek.
12. Nejprve se soud zabýval důvody pro aplikaci ustanovení § 14 zákona o azylu (tzv. humanitární azyl), jehož porušení žalobkyně namítaly v žalobě. Jak uvádí Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“), je udělení humanitárního azylu na správním uvážení správního orgánu, jde např. o rozsudek ze dne 15. 10. 2003, č. j.: 3 Azs 12/2003: *„Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“* Dikce ustanovení § 14 zákona o azylu se od té doby nezměnila a soud nenalézá ani judikaturní posun, proto je právní názor NSS stále aktuální.
13. Správní uvážení zakotvené v § 14 zákona o azylu však správní orgán aplikuje pouze tehdy, jsou-li pro něj splněny zákonné podmínky, tj. jedná-li se o případ hodný zvláštního zřetele. Přitom „případ hodný zvláštního zřetele“ sám o sobě představuje neurčitý právní pojem, jehož naplnění či nenaplnění podléhá plně soudnímu přezkumu.
14. Žalovaný v azylovém řízení situaci žalobkyní neposoudil jako případ hodný zvláštního zřetele a tento závěr řádně odůvodnil na s. 7 až 9 napadeného rozhodnutí. Svou pozornost žalovaný směřoval zejm. na rodinnou, sociální a ekonomickou situaci žalobkyň, jakož i jejich věk a zdravotní stav. Žalovaný si při zjišťování, zda je žalobkyněna situace „případem hodným zvláštního zřetele“, počínal zcela kompatibilně s platnou právní úpravou včetně všech formálních a procesních aspektů; své závěry žalovaný podložil

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

objektivními zprávami obsaženými ve správním spisu. Informace o možnostech léčby karcinomu prsu v Arménii jsou dostatečně objektivní, relevantní, aktuální a především adresné.

15. Co se týče případů, kdy lze humanitární azyl udělit, tzn. kdy jde o případy hodné zvláštního zřetele, stručně je popsal NSS ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j.: 2 Azs 8/2004 – 55: *„Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly.“*
16. Podle Zprávy Onkologické kliniky Všeobecné fakultní nemocnice ze dne 28. 3. 2018 trpí žalobkyně karcinomem prsu, nyní je žalobkyně po operaci i radioterapii, do 3. 4. 2018 u ní bude naposledy aplikován lék Herceptin a dlouhodobě absolvuje hormonální terapii pomocí léku Letrozolu. Onemocnění je nyní v remisi, její současný zdravotní stav je dobrý; v péči onkologické kliniky zůstává v rámci sledování. Dle Informace sítě místních lékařů ze dne 14. 12. 2017 je v Arménii léčba rakoviny prsu dobře dostupná, což platí i pro potřebné léky; v každém zařízení nazvaném „poliklinika“ je v Arménii ve větších městech zaměstnán na plný úvazek specialista mj. v oboru onkologie, chirurgie a gynekologie. Podle Informace belgického Generálního ředitelství úřadu pro cizince ze dne 9. 2. 2018 je léčba Letrozolem poskytována v Arménii bezplatně na místních poliklinikách, kde jsou pacienti registrováni v ordinaci onkologa.
17. Zdravotní stav žalobkyně a) ani úroveň zdravotní péče v zemi původu a přístup k ní pojem „případ hodný zvláštního zřetele“ nenaplnuje, neboť ze zpráv obsažených ve správním spisu nelze žalobkynin současný zdravotní stav, hodnotit jako zvlášť těžké onemocnění, zvláště když není ohrožen její přístup ke kvalifikované zdravotní péči ve vlasti.
18. Případná horší úroveň zdravotních služeb v Arménii oproti zemím EU není azylově relevantní, o humanitární azyl mohou požádat lidé z celého světa, přičemž nelze připustit, aby občané některých států za určitých podmínek humanitární azyl obdrželi, zatímco státní příslušníci jiných zemí za obdobných poměrů nikoliv. Podle názoru soudu však není udržitelný tak nízký standard pro aplikaci pojmu „případ hodný zvláštního zřetele“, aby jej v podstatě automaticky naplnili všichni žadatelé z chudých afrických, latinskoamerických nebo asijských států, kteří se ve státech EU léčili s onkologickým onemocněním.
19. Žalobkynina situace není případem hodným zvláštního zřetele a žalobkyně a) tedy nemůže splňovat podmínky pro udělení tzv. humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu. Stejně tak není případem hodným zvláštního zřetele ani zdravotní stav žalobkyně b), která nemá žádné komplikace a aktuálně musí pouze dávat pozor, aby u ní nedošlo k poranění hlavy.
20. Následně se soud zabýval důvody pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

21. Jde-li o právo žalobkyň na rodinný a soukromý život, nelze zcela rezignovat na otázku, zda jim v něm nebude v jejich vlasti bráněno, tj. zda odepření mezinárodní ochrany ob stojí ve světle tzv. extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy. V rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j.: 9 Azs 5/2009 - 65, NSS uvedl: „*Ustanovení čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Při stanovení rozsahu povinností státu je v tomto směru nutno zvážit okolnosti konkrétního případu (...) a v této souvislosti štrasburský soud bere v úvahu mimo jiné i případné extrateritoriální účinky čl. 8 Úmluvy, tedy otázku, do jaké míry je cizinci znemožněn jeho rodinný, případně soukromý život v jeho zemi původu a do jaké míry je přijímající stát právě z tohoto důvodu povinen umožnit mu přenést si svůj rodinný, resp. soukromý život na jeho území, a případně, zda je mu za tímto účelem povinen také udělit doplňkovou ochranu. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva přitom vyplývá, že podmínky pro spuštění extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné (srov. rozsudek ze dne 6. 2. 2001 ve věci Bensaid proti Spojenému království, stížnost č. 44599/98).*“
22. Podle názoru soudu nevyplývá ze správního spisu žádná konkrétní okolnost, kvůli níž by odepření mezinárodní ochrany žalobkyním porušovalo čl. 8 Úmluvy ve smyslu jeho extrateritoriálního účinku. Naopak žalobkyně a) se může léčit ve vlasti a žalobkyně b) může žít s ní. Stejně tak může žalobkyně b) navštěvovat školu ve své vlasti.
23. Dále žalobkyně namítaly, že by jejich vycestování bylo v rozporu s Úmluvou o právech dítěte. Zájem dítěte, který předmětná úmluva šetří, je a má být důležité kritérium při rozhodování orgánů veřejné moci, avšak nejedná se o zakotvení absolutní přednosti zájmů dětí ve všech ohledech. Pokud by tomu tak bylo, měli by nárok na mezinárodní ochranu v členských státech EU nezletilci ze všech koutů světa, kde panují méně příznivé sociální a ekonomické podmínky. Úkolem orgánů veřejné moci stanoveným např. čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte je vždy zvážit jeho zájem a zkoumat, zda mu nemůže vzniknout závažná újma. Vážná újma, která by nezletilé žalobkyni b) mohla hrozit, by se mohla týkat jejího odloučení od žalobkyně a), jež by musela zůstat v ČR v případě absence potřebné zdravotní péče v zemi původu. V odstavcích výše soud odůvodnil, že odepření potřebné péče v zemi původu žalobkyni a) reálně nehrozí. Tomu, aby byly obě žalobkyně pohromadě, nebrání ani v případě žalobkynina vycestování žádné objektivní překážky. Vážná újma by nezletilé žalobkyni nemohla hrozit ani kvůli její školní docházce v ČR, neboť by mohla navštěvovat školu v zemi svého původu. V rozsudku ze dne 28.2.2014, č. j.: 2 As 69/2013 - 35, vztáhl NSS Úmluvu o právech dítěte na hrozbu rozdělení rodiny: „*Lze tedy uzavřít, že městský soud posoudil otázku přiměřenosti stěžovatelova vyhoštění do země původu, ve vztahu k jeho soukromému a rodinnému životu, souladně se zákonem o pobytu cizinců. Nic na tom nemůže změnit ani stěžovatelův poukaz na Úmluvu o právech dítěte. Ta na řešenou situaci nedopadá, neboť předmětem napadených správních rozhodnutí není oddělení stěžovatele a jeho dcery. Jak bylo vyloženo výše, stěžovateli a jeho manželce právně nic nebrání v tom, aby jejich rodina zůstala pohromadě, byť nikoli na území ČR.*“ V rozsudku ze dne 23. 5. 2018, č. j.: 6 Azs 67/2018 - 29, pak NSS zdůraznil nesamozřejmost udělení mezinárodní ochrany nezletilcům, kteří poukazovali na svůj nejlepší zájem ve smyslu mezinárodních závazků ČR: „*Nejvyšší správní soud v tomto směru předesílá, že z článku 3 Úmluvy o právech dítěte nelze v žádném případě dovodit, že by měly smluvní státy povinnost udělit mezinárodní ochranu každému dítěti, které o ni požádá. Dále je třeba zdůraznit, že obecný komentář Výboru pro práva dítěte č. 6 nese název „Zacházení s dětmi bez doprovodu a odloučenými dětmi mimo zemi jejich původu“ („Treatment of unaccompanied and separated children outsider their country of origin“). Definičním znakem dítěte (nezletilého) bez doprovodu či odloučeného dítěte*

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

pro účely citovaného komentáře je, že bylo odděleno od svých rodičů (srov. definice těchto pojmů v odstavcích 7 a 8 obecného komentáře), a stěžovatel c) do těchto kategorií evidentně nespadá. Nejvyšší správní soud dále opakuje, že se plně ztotožňuje se závěrem žalovaného, že stěžovatelům – tedy i nezletilému stěžovateli c) – v případě návratu do země původu žádné riziko nehrozí. Nelze se proto domnívat, že by návrat stěžovatele c) na Ukrajinu, odkud pocházejí jeho rodiče a kde žije i širší rodina, kolidoval s jeho nejlepším zájmem.“

24. Je nutno zdůraznit, že důvodem pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu by musely být mezinárodní závazky ČR porušeny toliko vycestováním žalobkyní, nikoliv zákazem pobytu plynoucím např. ze správního vyhoštění. Podle názoru soudu by se muselo jednat o skutečně mimořádnou událost či situaci, aby pouhé vycestování způsobilo žalobkyním vážnou újmu porušením mezinárodních závazků ČR. Žádnou takovou okolnost soud v případě žalobkyní neshledal.
25. Žalobkyním tudíž ve vlasti nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1, odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Žalovaný se rovněž uvedeným důvodem v napadeném rozhodnutí dostatečně zabýval a vypořádal se jak se zdravotním stavem žalobkyní a dostupností potřebné péče v zemi původu, tak i s jejich rodinnými a soukromými vazbami.
26. Žalobkyně navrhly provést jako důkaz potvrzení o školní docházce žalobkyně b). Soud tento důkaz pro nadbytečnost odmítl, neboť navštěvování školy v ČR není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, jak je podrobněji odůvodněno výše.
27. Ze všech výše uvedených důvodů soud žalobu podle ustanovení § 78 odst. 7 SŘS jako nedůvodnou zamítl.
28. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 SŘS. Žalobkyně neměly ve věci úspěch, proto jim náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalovanému náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů ode dne jeho doručení při splnění podmínek § 103 odst. 1 SŘS kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu v Brně.

Stěžovatel v řízení o kasační stížnosti, pokud nemá vysokoškolské právnické vzdělání, musí být zastoupen advokátem podle § 105 odst. 2 SŘS.

Kasační stížnost směřující jen proti výrokům o nákladech řízení je nepřipustná.

Praha 20. března 2019

Mgr. Dana Černovská v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.